

Negatív szövetségek

Nagy tervekkel és még nagyobb reményekkel indultak Belgrádba a kisantant külügyminiszterei, titkolt és bevallott ambícióktól duzzadtak a diplomaták aktatászái, az ígéretekből azonban Belerád vajmi keveset valószínű meg. Ezen a tanácskozáson érdekes módon nyilatkozott meg, hogy tulajdonképpen milyen természetű az a szövetség, mely a kisantant állami között fennáll. A legtalálhatóbban talán egy osztrák diplomata jellemezte, aki „diplomáciai konzorcium”-nak nevezte a kisantantot, amelyet sokkal inkább tartanak össze a negatív, mint a pozitív célok. A belgrádi összejevetel lett volna az első, ahol a kisantantnak pozitív lépésekre kellett volna rászánnia magát, egyrészt Oroszország, másrészt Magyarország felé, de egyik irányban sem történt meg a döntőlépés, mert az éppen a politikai szövetség legbensőbb lényege, hogy csak elhárításra és megelőzésre alkalmas, de semmiképpen cselekvésre. Ennek útjában áll mindenképp az, hogy a szövetségek igen féltékenyek egymásra, az orchesterben a dirigens pálcát mindegyik magának követeli és emiatt el is marad a nagy szimfónia. Benesnek keservesen kellett tapasztalnia Belgrádban, hogy minden politikai ügyeskedése ellenére sem sikerült Nincies és Duca kollégái fölül kerekedni, mert ezek ugyanilyen ambíciókkal jöttek oda.

A eredmények tehát negatívak. Benes meglepődötten dörszöli kezét, hogy Lengyelországot nem vonták be a szövetségbe, viszont Ducát is belső életével tölti el, hogy Oroszországot még sem ismerték el. Ez a két dolog ugyanis nomlokegyenest ellenkezik egymással. Benes érdekei a francia szövetség megkötése után azt kívánták volna, hogy a kisantant Oroszországot ismerje el, vegye fel vele a diplomáciai összeköttetést, hogy ilyenformán megindulhasson a gazdasági forgalom ezen államok között. Románia viszont, miként Diamandi belgrádi követ tegnap kijelentette, e pillanatban még nem tartja aktuálisnak Oroszország elismerését, sőt sokkal fontosabb neki szövetségre lépni Lengyelországgal és ilyenformán védelmi blokkot teremteni Oroszország felé. Ha mindkét fél ragaszkodott volna álláspontjához, akkor a kisantantnak Belgrádban robbanni kellett volna. Am a szövetségre e pillanatban még szükség van. Még itt a közös veszedelem: Magyarország, amely szükségessé teszi az állandó lesben és készenlétben állást. Egész valószínűnek tartjuk Seypel kancellár kijelentését, hogy ha egy napon sikerülne teljes meg egyezést létrehozni Magyarország és szomszédai között, a kisantant önmagától megszűnne. Holott a kisantantnak volna hivatása a mai Európában, sokkal nagyobb és messzemenőbb, mint amilyent ma betölt. Az a tény, hogy kis államok léptek szövetségre egymással és a maguk védelmére blokkot alakítottak, szinte forradalmi volt az európai diplomáciában. Eddig csak a nagy államoknak volt szabad szövetkezniük, a kis országok viszont hol ehhez, hol ahhoz a hatalmi csoportokhoz csatlakoztak.

Amikor a kisantant megalakult, az új Európában bizakodók azt hitték, hogy ez a szövetség az első lépés abban az irányban, amely gátat vett a nagyhatalmak mohó étvágyának. Azt hitték, hogy a kis népek szövetsége védekezés akar lenni a hatalmak aspirációi ellen és egy új nemzetközi morált akar megteremteni, amennyiben proklamálja a kis népek szabad akaratelhatározási jogát. A kisantantnak sajnos nem sikerült magát függetleníen a régi szellemtől és pillanatnyi sikerek kedvéért ismét a nagyhatalmak járszalagjára kerülni. Ez a körülmény gátolta meg, hogy a szövetség azzá legyen, amivé lenni kellett volna: népek szabad társulása, magasabb és tartósabb célok érdekében. Előbb-utóbb talán rá fognak jönni a kisantant államai arra, hogy a program kibővítésre szorul és a szövetség mai formája nem

alkalmas arra, hogy tartósan egymáshoz kapcsoljon államokat. A belgrádi összejevetelnek csupán egy vigasztaló momentuma van, ezen jutott tétó alá a régóta vajjudó olasz-jugoszláv megegyezés, amely remélhetőleg pontot tesz a tengeri kigyóvá dagadt fiúmei vita mögé. Ezzel a megegyezéssel a kisantant egyik tagja felszabadul egy súlyos nyomás alól

és így remélhetőleg szabadabban fogulatlanabban foglalhat majd állást a kérdésekben. Nagy jelentősége van ennek a kisantant franciabarát szövetségének a lényegesen kedvezőbb helyzetbe hozása a szövetségeket és nem kényszerít őket egy olyan szerződésbe, amely nem az ő jólfelfogott érdekeiket helyezi az első sorba.

Ki akarták kiáltani a lengyel királyságot

Fascista összeesküvést lepleztek le Varsóban. Meg akarták dönteni a köztársaságot. Tizennégy tábornokot és előkeletőséget letartóztattak. Titkóják a királyjelölt nevét

(Varsó, jan. 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lengyelország fővárosát és az egész országot közvéleményét lázas izgalomban tartja az a messze szétágazó fascista-monarchista összeesküvés, melyet szombatról vasárnapra virradó éjjel lepleztek le a varsói rendőrség. A köztársaság-ellenes alakulatok szervezkedéséről a hatóságok már régen tudtak, de csak január tizenkettő-kén sikerült az egész szervezetet leleplezni. Nyílt titok, a puccskísérlésben olyan befolyásos emberek vettek részt, akik ellen a kormány sokáig

nem mert erőiesen fellépni.

Most is valószínűleg az a bizalmas értesítés készítette a kormányt a kiméletlen rendszabályokra, amely szerint az összeesküvők a legrövidebb időn belül magukhoz akarják ragadni a hatalmat és Lengyelországban ki akarják kiáltani a királyságot.

A szenzációs letartóztatások híre vasárnap már a kora hajnali órákban elterjedt Varsóban. A letartóztatottak között több tábornok és magasállású személyiség van.

A kisantant elvben elismerte Oroszországot

Németország ellen irányul a cseh-francia szövetség. Olaszország nem lép szövetségre Jugoszláviával. Diplomáciai bonyodalom egy interjú miatt

(Páris, január 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A belgrádi konferencia eredményeivel kapcsolatban a „Journal des Débats” azt hiszi, hogy a Magyarországgal szóló egyezmény ezután tíz nap múlva aláírásra kerül. A lap helyesen tartja, hogy a francia-csehszlovák szövetségi szerződést nem terjesztik ki, mert Franciaország és Csehszlovákia szomszédai Németországnak és ez tette szükségessé a szerződést. Románia és Jugoszlávia azonban geográfiailag más helyzetben van, ami nem is tenné ajánlatossá hasonló szerződés kötését. Természetesen kívánatos, hogy a két állam biztosítsa magát a határait fenyegető veszedelmektől és ha ez megtörtént, köthetnek nyugati államokkal szövetségi szerződéseket.

Belgrád, jan. 15. A jugoszláv távirati iroda megcáfolja Spalaikovic párisi követ lemondásának hírére. Spalaikovic ugyanis a „Samoprava” című lapnak interjú adott, amelyben erkölcsi lehetetlenségnek mondja az orosz kormány elismerését. A lapok ezzel szemben közlik a konferencia hivatalos kommunikációját, mely szerint a kisantant három állama elvben megállapodott Oroszország elismerésére vonatkozólag. Hangsúlyozzák azonban, hogy ez a megállapodás sem teszi nyilvánvalóvá azt az időpontot, amikor az elismerés meg fog történni.

Róma, január 15. Az olasz lapok azt írják, hogy az Oroszországgal való kereskedelmi szerződés és politikai megállapodások aláírása küszöbön áll. Az olasz-orosz szerződések a ratifikálás után azonnal életbelépnek.

A fiúmei egyezményrel kapcsolatban olyan hírek terjedtek el, hogy azt rövidesen jugoszláv-olasz szövetség fogja követni. Rivatalos helyen megállapítják, hogy a francia-csehszlovák szövetséghez hasonló szerződés megkötéséről Olaszország és Jugoszlávia között szó sincs.

Ezzel szemben az „Adeverul” belgrádi tudósítása úgy tudja, hogy Olaszország és Jugoszlávia között nemcsak diplomáciai közeledés, hanem szö-

A vizsgálat eredményét szigorú titokban tartják. Csak annyi szivárgott ki, hogy tizennégy embert elfogtak. A letartóztatások és a fascista-szervezetek feloszlátása a nagy vezérkar parancsára történt.

A leleplezett fascista szervezetről kiderült, hogy „hazafias készütség” elnevezés alatt működött. A mozgalom vezetője Teukovslavsky mérnök volt, aki

diktátori hatalommal készítette elő az államcsínyt,

melyet erre a hétre terveztek. A szervezetnek monarchisztikus céljai voltak. Az összeesküvők egy még meg nem nevezett személyiséget Lengyelország királyává akartak kikiáltani.

A puccskísérlésben való részvétel miatt eddig többek között letartóztatták Teukovslavsky mérnököt és Goroincsky tábornokot, aki a világháborúban megszervezte az orosz hadseregben harcoló lengyel légiót, továbbá Michalovszky századost és Lesniovszky közismert nagyparost. A letartóztatottakat a katonai börtönben helyezték el.

vetség jött létre. A szövetségi szerződést már aláírták és néhány nap múlva publikálni fogják. A tárgyalásokat Bodre olasz tábornok és Nincies egy magánlakáson folytatták titokban. Az első közeledési kísérlet egyébként már az elmúlt évben megtörtént a lausannei konferencia alkalmával.

A megegyezés két szerződést is foglal magában. Az egyik hat szakaszból áll és

defenzív szövetségről szól,

amelynek alapján mindkét állam kölcsönösen garantálja egymás területi integritását és hangsúlyozza közös akaratukat a béke és a békeszerződések fenntartására. Ezenkívül katonai szövetséget is kötött a két állam, amely még kategórikusabb, mint a francia-csehszlovák szövetség. Ezt a szövetségi szerződést a háború után kötött legfontosabb szerződések tekinti az „Adeverul”, egyrészt politikai jelentősége, másrészt ama meglepetésszerű időpont miatt, melyben létrejött. A szövetségi és katonai szerződésen kívül állítólag külön egyezmény szól a fiúmei kérdésről.

Róma, január 15. A „Corriere della Sera” belgrádi tudósítója beszélgetést folytatott Benes cseh külügyminiszterrel, aki a francia-cseh szövetséget azzal indokolja, hogy

Csehszlovákia nagyon kritikus helyzetben van,

mert osupa ellenség veszi körül. A tudósító megjegyezte, hogy Németország támadására sokáig nem kell gondolni és Magyarországtól sem lehet tartani. Benes erre azt válaszolta, hogy Magyarországtól nem fél, mert az onnan fenyegető veszély csak az állandó alaromban, intrikákban és machinációkban van, de az a meggyőződése, hogy mindezt idővel megúnják. Közvetlen veszély tehát nem fenyeget, mindazonáltal tagadhatatlan, hogy itt is, ott is vannak felelőtlen kalandok elkövetésére kapható elemek és ezek fékentartásáért szükséges, hogy előre gondoskodás történjen Csehszlovákia részéről.

Prága, január 15. Benes dr. ma elhagyja

Belgrádot és azonnal Londonba utazik, hogy ott legyen a magyar kölcsön tizenhatodik tárgyalásánál a népszövetséggel bizottsági ülésén. Csak onnan való visszatértében fog a cseh külügyminiszter néhány napig Párisban maradni és akkor aláírja a cseh francia szerződést.

Bukarest, jan. 15. Duca külügyminiszter a sajtó képviselőinek kijelentette, hogy teljesen

meg van elégedve a kisantant

a belgrádi konferencián tapasztalt szolidaritásával, továbbá a Jugoszlávia és Olaszország, valamint a Csehszlovákia és Lengyelország közötti komoly közélettel. Ami a magyar kölcsönöket illeti, vannak bizonyos technikai nehézségek, sőt politikaiak is s ezért nem lehetetlennek, hogy a kölcsön ügye a tanácsának holnap kezdődő ülésén megoldható legyen.

A külügyminiszter Passioscal és Nincsióscsal tárgyalt a szerb román iskolák kérdéséről is és reméli, hogy a tárgyalások kedvező megoldásra fognak vezetni.

Az ügyvédi kamara új elnöke a társadalmi békéért

Hivatalába lépett az ügyvédi kamara új vezetője. Az ügyvédi kar harmóniájának és belső békéjének megteremtése. Az új vezetőség respektálja a szerzett jogokat. A kamara kulturális és szociális programja. Suciú Joan dr. nyilatkozata az Uj Keletnek

(Kolozsvár, január 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári ügyvédi kamara régóta húzódozó válsága végre dűlőre jutott. A vasárnapi elnökválasztás során ugyanis dr. Isac Aurél visszalépett jelöltségétől és így az ügyvédi kamara új elnöke dr. Suciú Joan, az egységesítő bizottság volt elnöke, a kincstári jogvédő hivatal elnöke, lett. Dr. Suciú elnökké választásával, a kamarai választások utolsó aktusa is véget ért és a kamara új vezetősége ma már hivatalba is lépett.

Munkatársunk ma délután felkereste a kamara új elnökét és kérdést intézett hozzá az új vezetőség programjáról. Suciú dr. kérdéseinkre így válaszolt:

A belső béke és harmónia helyreállítása

— Elnöki működésemnek — mondotta — első célja a kamara belső békéjének helyreállítása és az ügyvédek közötti jó egyetértés és harmónia megteremtése. Mindezt természetesen tisztán a törvényadta eszközökkel akarom elérni. Az impérium átvétele óta ügyvédi kamaránk átmeneti korszakot élt, amely alatt a kamara ügye meglehetősen elhanyagolódott. Ezért revideálni fogom a törvényesség szempontjából az egész eddigi ügymenetet, amelynek során a megsemmisített két választmány mindazon intézkedéseit, amelyek jogosak és okadoltak, ratifikálni fogja az új vezetőség, azokat el-

lenben, amelyek hiányosak és igazolatlanok, azaz nem felelnek meg a törvény által előírt követelményeknek, hatályon kívül fogjuk helyezni.

— Elnök ur talán értesült róla, — vetettük közbe — hogy a kisebbségi ügyvédek egy része bizonyos aggodalommal nézett az ügyvédi kamarai választások elé, mert az elnök ur személyében a tulzó sovínizista törekvések reprezentánsát látta.

Az új vezetőség a szerzett jogok tisztelvényének alapján áll

— Erről szó sincsen — felelte dr. Suciú. — Sőt programunknak egyik sarkalatos pontja az ügyvédi kar szociális harmóniájának megteremtése, amit egyrészt az ügyvédek egymáshoz való közlekedésének, másrészt pedig a társadalmi együttérzés előmozdításának segítségével akarunk megvalósítani. Ugyanezt a programot akarjuk megvalósítani az ügyvédjelöltek között is. Én a magam részéről minden lehető el fogok követni, hogy ezt a programot keresztül is tudjuk vinni.

— A sovínizmus tulzát jelent, mi pedig nem akarunk semmiféle háborúságot. Románok vagyunk és így természetesen kívánjuk, hogy az ügyvédi kamarának, amely ugyan autonóm testület, de mégis egyik szerve az államnak, román legyen a jellege. Ezen belül azonban mindenkinek respektálni fogjuk a jogait, hiszen az ügyvédi diplomáknak egyik mondata is arra kötelez bennünket, hogy tudjuk azt, kinek meddig terjednek a jogai.

— Ebből önként következik, hogy ügyvéd kollégáinknak összes szerzett jogait tisztelben fogjuk tartani. Szó sem lehet tehát arról, hogy a kisebbségi ügyvédek a román nyelvből vizsgának vessük alá, minthogy erre a törvény semmiféle rendelkezést nem tartalmaz. Ezzel szemben természetes az, hogy mindazoktól, akik most készülnek az ügyvédi pályára, jogosan követeli meg az állam az állam nyelvének ismeretét.

Az ügyvédi kar tekintélyéért

— A kamara beléletében — folytatta szavaival dr. Suciú — szigorú rendet és fegyelmet fogok követelni. Ecélből a törvényadta ellenőrzési jogunkkal teljes mértékben élni fogunk. Igyekeznünk fogok a kamara teljes tekintélyét latbavetni, hogy az ügyvédi kar tekintélyét és méltóságát megóvhassuk és minden esetben közbe fogunk lépni, ha valamelyik kartársunkat jogtalan sérelem éri, de el fogunk járni azokkal szemben is, akik az ügyvédi becsülettel megfélemlítik. Interveniálni fogunk azért is, hogy úgy a törvényeségeken, mint a járásbíróságokon a gyors igazság szolgáltatás lehetővé tételére személyszaporítás történjék, ami emiatt érdeke az ügyvédi karnak.

Az ügyvédi kar anyagi érdeke megkivánják azt is, hogy az elavult tarifát egy a mai valutáris viszonyoknak megfelelő, de a felekre is méltányos tarifával helyettesítsük.

Szigoruan ellenőrzik az ügyvédjelölteket

— Sok gondot fogunk fordítani az ügyvédnevelés problémájára is. Mint az ügyvédvizsgáló bizottság egyik tagja, aki az ügyvédi vizsga célját nem abban látom, hogy a jelöltek újból azokat az elméleti kérdéseket kapják feladatuk, amelyekből a szigorlatok során már ugy is vizsgát tettek, hanem, hogy az ügyvédi teendők gyakorlati kezelésében való jártasságról adjanak bizonyosságot, sajnosan azt tapasztaltam, hogy a jelöltek nagy részének éppen a gyakorlati kérdésekben igen hiányos a tudása. Ennek okát abban látom, hogy az ügyvédjelöltek jórésze csak névlegesen van beiratkozva ügyvédi gyakorlatra és ténylegesen csak igen rövid ideig végzi a gyakorlatot. Elnökségem alatt ezeket a visszasságokat gyökeresen meg fogom szüntetni. Nem fogok túrni fiktív ügyvédjelölti gyakorlatot és módot fogok találni arra, hogy olyan esetekben, amikor valamelyik ügyvédjelölt nem dolgozik állandóan és folytonosan annak az ügyvédnek az irodájában, akihez magát gyakorlatra bejegyeztette, megtorlásul a gyakorlati idő törlését rendeljük el.

— Az ügyvédjelöltek ellenőrzésében nagy szerepet lesz az ügyvédi törvény értelmében minden járásbíróság székhelyén létesítendő szegényvédelmi irodának. A mi ügyvédi kamaránk területén ezek az irodák most állnak megszervezés alatt. Ezekben az irodákban sűrűn foglalkoztatni fogjuk az ügyvédjelölteket is és ellenőrizni fogjuk, vajjon az ügyvédjelölt csakugyan folytatja-e ügyvédi gyakorlatát.

Szociális és kulturális program

— Szociális programunk értelmében igyekezni fogok az ügyvédek felszaporodott díjhátrálékait kíméletesen, de lehetőleg sürgősen behajtani, amire azért van szükség, mert az ügyvédi törvény értelmében meg kell alapítanunk az ügyvédi segélyalapot és a sorsdűlőzött ügyvéd-családok érdekében mihamarabb akcióba kell azt hoznunk.

— Kulturális téren is igyekezni fogunk minden lehető megtenni és a kamara sűrű szakelőadások rendezésével kívánja szolgálni az ügyvédek önképzését. Ezenkívül értekezletre fogom összehívni az ügyvédi kart, mindazon esetekben, amikor új törvényjavaslat kerül szőnyegre, hogy a jogszív világ véleménye a törvényalkotások során az illetékes körök előtt minden egyes esetben kifejezésre juthasson.

Vasutassztrájk fenyeget Angliában

London, jan. 15. A „Times“ szerint Angliában vasutassztrájk fenyeget, mert a mozdonyvezetők nem fogadták el a bérmegállapító iroda határozatait. A hatóságok mindent elkövetnek az ellentétek elsimítására.

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Méir Aárca Goldschmidt

— Nem, én mégse tudom elhinni, — mondotta Fangelné. Hiszen saját vagyona van és ha családjának valami hatalma volna fölötte, akkor már az eljegyzést is megakadályozták volna. És tulajdonképen egész családja senki több, mint öreg édesapja, aki messze lakik innen.

— Megtudakolhatnád, hogy tulajdonképen mi van vele, — szólott Thóra huga Vilmosnak. — Hiszen ti mindig olyan jó barátok voltatok.

— Én nem avatkozom bele a testvérem szerelmi ügyeibe, válaszolt Vilmos. — A hógomnak meg van a vőlegénye és mást én nem tehetek. Különben is mindnyájan nagyon jól tudjátok, hogy az utóbbi időben olyan szűkszavú hozzám...

— Hogy nyíltan megmondjam véleményemet, — szólott most Fangelné — hát én azt hiszem... persze, szinte nevetséges a dolog — de Milly, ugye emlékszel még arra a napra, amikor a templomból jöttünk — szinte azt kell gondolnom, nem szereti, hogy keresztények vagyunk.

A néni kacajra fakadt és ugy mondotta: — Hát azt hiszed, hogy azt akarja, hogy zsidókká csináltassuk magunkat?

— Nem, azt nem... de olyan érzés van bennem... hiszen magam se tudom, tulajdonképen miért... de más módon nem tudom megmagyarázni magamnak az ő furcsa viselkedését.

— Ezt ugy hívják, hogy körbeokoskodás bizonyítás helyett, — jejezte meg Vilmos, miközben megállt és gunyos arccal nézett anyjára.

Rövid hallgatás után a néni azt mondta: — Majd kibúvik a szőg a zsákból, — bizzatok csak énám! Egyelőre el kell tűrnöm tőle, hogy zsidó. Ha igazán szereti Thórát, akkor a hitét is meg fogja szeretni és azon a napon, amelyen megkeresztelkedett, teljes szívvel adom áldásomat a te szép szerelmeseddel való házasságra — tette még hozzá, miközben Thórához lépett és megcsókolta.

Bírmennyire is bosszantotta Thórát, hogy nagynénje ilyen önhatalmuan beleavatkozik az ő ügyeibe, mégis a szeretetnek ez a megnyilvánulása, melyel a családban istenített nagynéni feléje közeledett, meghatotta őt. Nem mert semmi ellenvetést tenni, annál kevésbé a maga feje szerint intézkedni. Azt gondolta, talán mégis csak az lesz a legjobb, ha az ember szabad folyást enged a dolognak.

Tizenegyedik fejezet

Mentől többet gondolkodott Matild néni ezen a dologon, annál nagyobb buzgósággal vetette rá magát. Már előre is kiszínezte maga előtt az a diadalos elismerést, melyben része volna, ha majd a községet egy új taggal növeli meg, akárcsak odakünn a parókian, ha egy későnkelt csirkéje volt, vagy nagyra tudta nevelni döglődő valamelyjét, akiről mások már régen lemondtak. Elhatározta, hogy nyugodtan és megfontolással fogja a dolgot megérlelni, hogy lassan, de biztosan érhesen célt. Minden fonál az ő kezében futott össze, minden szó, melyet Jákobhoz intéznek előbb, mintegy az ő jóváhagyásán menjen keresztül, minden legkisebb dolog is arra legyen beállítva, hogy őt a kívánt cél felé vezesse. Ilyenfajta számítgatások révén őszintén megszerette a fut, szerette mint a saját diadalát, mert szüksége volt rá ennek elérésére.

Adjután-nak és bizalmasán Vilmost választotta. Elmagyarázta neki, hogyan képzei a dolgot, hogy Bendixennek előbb szemére hányja zsidóságát, aztán rámutat a kereszténység kiválóságára és ha ellent mondana, hogyan fogja őt buzgó vitában leküzdeni, hogy végre is megnyerje a dicsőséges diadalt. Megkérdezte Vilmost, nincs-e véletlenül néhány teológiai könyve, melyekben a rá várakozó hitviták részére néhány jó bizonyítást találhatna.

— Nekem és uramnak nincsenek saját gyerekeink, — fejezte be beszédét — ha meg tudom csinálni azt, hogy ez a fiatal zsidó megkeresztelkedjen, akkor gyermekünké fogadjuk.

— Nénikém, — mondot a Vilmos — maga alighanem a híres hittérítőtl, Tangbrandtól származik.

De ez a kijelentés felbosszantotta a nőt és azt moudta:

— Ki nem állhatom, ha így beszélsz. Én nem vagyok intoleráns. Engem egy csóppet se bánt az, ha valaki zsidó. Én egyáltalán nem a lelki üdvösségre gondolok, amikor azt szeretném, hogy kikeresztelkedjen. De ha már egyszer keresztény lánnyal jegyezte el magát, hát akkor tartozzon ő is a kereszténységhez.

— Hátszen igen, persze, néni, — felelte Vilmos — de azért mégse hiszem, hogy el tudjon érni valamit a maga metódusával. Ahogyan én Bendixent ismerem, nem fogja elhinni, hogy pusztán barátságból történik, ha a zsidóságról és kereszténységről beszél vele. Ha kereszténnyé akarná az ember őt tenni, azt legfeljebb azzal lehetne elérni, ha ugy bánnak vele, mintha nem is tudnák másképp, minthogy ő is keresztény. Szelidnek és jónak kellene hozzá lenni, akkor talán kereszténnyé válna anélkül, hogy ő maga csak sejtene is belőle valamit.

A kolozsvári sómérok kiállítása

Irt már az Uj Kelet a kolozsvári sómérok kiállításáról. Akkor azonban még nem lehetett teljesen áttekinteni a kiállítást minden értékét, mely felülmúlt minden várakozást. Most mutatták meg a cserkészfiúk és leányok, hogy nem vészett el a remény, mert ott, ahol ilyen munkát teremtenek, ahol ilyen lelkesedéssel munkálkodnak, ott már érzik a szebb jövő ígéréte.

Vasárnap délelőtt van. Izgatott kis sómérok futkároznak, rendezgetnek. Kiállítás. Ott ragyog az arcukon a munka szeretete. Teremtnek. Összeolvadnak a munkaenergiák a kis apró kezekben és teremtenek, alkotnak.

Két tanterem a kiállítás, egyikben a leányok, a másikban a fiúk tárgyait állították ki, az ajtónál feszesen áll egy cserkész. Hirtelen suttogás, jön dr. Hirsch Dezső, a cserkészcsapatok főparancsnoka. Követik Gidionescu egyetemi tanár kerületi és Iliescu Simon cohorsparancsnokok. Feszés hasgach-állások között bemegyünk terembe.

Dr. Hirsch Dezső lendületes szavakkal nyitja meg a kiállítást, köszönetet mond a munkáért. Majd Neuberger Zsigmondné a Nőegylet nevében büszkeséggel szól a látottakról és buzdítja további munkára a sómérokat. A kedves szavak után dr. Weisburg Chaim héberül beszél és a szép és sok munkához sok sikert kíván. A neológ hitközség Aviva-képviselőin kívül ott van a vidéki cserkésztestvérek küldöttségei is.

Nézzük a tárgyakat. A fiuknál az volt a cél, hogy a tárgyak ötletesek legyenek. Ötletesebbnél ötletesebb tárgyak váltakoznak a kiállítási asztalokon és minden kis darab, akár a maga kezdetlegességében is, a munka remeke.

Ott látjuk Sámson Bandi őrsé által készített emeletes cserkészpalotát, mely ideálisan van felszerelve, Klein és Szigeti által szerkesztett gőzgépet, mely dinamót hajt s a táborvilágítást fogja szolgálni, majd Feldinger testvér főnyitáviróját, Kohn testvér és a III. csapat három őrsének összerakható cserkészbotját, melyben a mentőfelszerelés foglal helyet. Ott van Eckstein 13000 szót tartalmazó héber-magyar szótára. És ott vannak a cserkészlabor-minták tütajokkal, hegyekkel, saját maguk szerkesztette mozgó, cipőfelsőrész, dobozok, boa, szökőkút, szobrok, irásztal felszerelés, teljes konyhabutorberendezés, mely ügyességük egyik legbeszédesebb dokumentuma. Zsidó motívumú ezüst ékszer, melyeket az iparos csapat készített és még sok minden, melyet nehéz volna felsorolni.

Mintha mozi vászon lenne előttünk: látjuk a pincékben szorgalmasan dolgozó kis sómérőfiukat, akik érzik, hogy munkájuk népszerű van. Céltudatos munkával török hólyagosá kezűket. De nekünk ezekben a felhőlyagzott kezekben van egyetlen reményünk.

A másik teremben vannak a lányok munkái. Mindjárt szembeszökik, hogy itt is a mai kor praktikus nevelése adja meg a kiállítás karakterét. Dr. Fürst Oszkár (Csoszi néni) bemutatja a vezetése alatt működő kosáronó cserkészleányok munkáit. Van ott a leg-egyszerűbbtől a legdiszesebb kosárig. És itt is megelégedett arca lányok mutogatják meg munkáikat. A kosarak felett ez a kis ódula: Ha akar venni egy kosarat, itt nem kap „kosarat”.

A kiállítás másik része kézimunkák, horgolások, vezetője Winkler Janka tanárnő.

A kolozsvári sómércsapatok második kiállítása a legszebb reményekre jogosít. A táborozáson kívül ezzel is demonstrálni akarták az évi munka eredményét. Ez a munka zsidó munka volt, de nem a régi, hanem az új. (h. j.)

Rendszabályok a francia frank érdekében

Páris, január 15. A francia kormány sürgetően tervezet fog előterjeszteni a valutakrisziss megszüntetésére. A francia frank válságának megoldására az idegen devizák forgalmának szigorú ellenőrzését, a francia exportőrök által külföldre bocsátott devizák visszahozatalát, bizonyos termékekre aranyfrankban megszabott és mozgó skála alapján kivetendő exportilletékek behozatalát és az örökösödésnek olyan irányban való megszűntetését tervezik, hogy bizonyos külföldi országoknak Franciaország hitele ellen indított akcióját megihusítsák.

Japánban újra földrengés pusztít

London, jan. 15. Csakából újabb földrengés híre érkezik, amely ismét jelentékeny károkat okozott. Tokio és Csaka között a közlekedés megszűnt.

Venizelosz kormánya megtartotta az első minisztertanácsot

Békét várnak az új kormánytól. Venizelosz népszavazást rendel el

(Athén, január 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány Venizelosz vezetésével letette az esküt a régens kezébe. Az eskütétel az eddigi formula szerint történt, amely hűséget ígér a király, az alkotmány és a haza iránt.

Az eskütétel után megtartották az első minisztertanácsot, amelyen Venizelosz kifejtette programját, elsősorban a népszavazásra vonatkozólag, amelynek a nép igaz akaratát kell megmutatnia, azután a becsületes közigazgatás és a takarékos költségvetés szükségét hangsúlyozta és rámutatott arra, hogy politikai működését csak ideiglenesnek tekintheti.

A régens Venizeloszt a legnagyobb görög érdemrenddel, a haza nagy fiának szóló éremmel tüntette ki.

Az összes lapok meg vannak elégedve az új kormány összeállításával.

Athén, január 15. Venizelosz nem ismeri el az államcsíny, amellyel a királyt eltávolították, javasolni fogja a nemzetgyűlésnek, adjon két havi szabadságot az uralkodóknak, amely idő alatt a népszavazást megejtik.

Venizelosz a jövő hóban meglátogatja Belgrádot, Bukarestet, Páris és Londont. Politikai körök az utazásnak nagy fontosságot tulajdonítanak.

Bizalmatlansági indítvány Baldwin ellen

Ma dől el az angol kormány sorsa. Mit tartalmaz a trónbeszéd? A konzervatív párt továbbra is kormányon akar maradni

Páris, jan. 15. A „Matin” szerint György angol király Baldwin bukása esetén apellálni fog Grey lordhoz, alkosson a különböző pártokból kormányképes többséget és vállalja a kabinetalakítást.

(London, január 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az alsóház ülészakát ma délután nyitja meg trónbeszédével az angol király. Majd megkezdődik a trónbeszéd feletti vita, mely eldönti a Baldwin-kormány sorsát. A trónbeszéd hangsúlyozni fogja, hogy a választások teljesen tisztázatlan eredményére való tekintettel a konzervatív párt hajlandó tovább kormányozni a legközelebbi ülészakában, ha erre az alóház felhatalmazását megkapja. A kormányzat olyan alapon akarja folytatni Baldwin, melyet a kabinet véleménye szerint a többi pártok is magukévé tehetnek.

Külpolitikai tekintetben a jóvátételi bizottság szakértőinek kiküldését úgy tekinti a trónbeszéd, mint az első kézfogható lépést a német valuta szanalási programjának megoldása felé vezető úton. A trónbeszéd különösen ki fogja említeni, hogy

Európa gazdasági helyzete sürgős stabilizálást követel.

A trónbeszéd külpolitikai része, mint már megírtuk, nem fog szólni a védővám politiká-

járól, mert ennek a programnak a képviselői a kormány kebelében megállapodtak abban, hogy a konzervatív párt új védővamos programját ne a kizárólag formalitás jelleggel bíró trónbeszédbe, hanem a legközelebbi alsóházi választásokra már előkészített választási programba vegyék fel. Annak ellenére, hogy a trónbeszéd minden olyan kérdést kikapcsol, mely belpolitikai konfliktust idézhetne fel, a kormány mégis egyhangulag elhatározta, ajánlani fogja a pártoknak, hogy mellőzzék a kolóniák számára tervbe vett kedvezményes vámok kérdését. A trónbeszédnek lesz egy passzusa, mely a munkakandallúkat, a munkások és rokkantak biztosító intézményeit egységes szervvé való összpontosítást fogja ajánlani közös tőkével és felemelt járadékokkal. Meg fogják javítani az 1914 előtti háborúk veteránjainak eddigi járadékait is.

London, január 15. A munkáspárt parlamenti frakciója ma délutánra értekezletet hívott össze, melyen véglegesen megállapították az alsóházban előterjesztendő bizalmatlansági nyilatkozat szövegét.

Popovicu rendőrprefektust Nagyváradra helyezik

Három rendőrprefektus-jelölt. Gritta Ovidiusz volt aradi rendőrprefektust állítólag kinevezték Kolozsvárra. Bogdan Dumitru lesz a brassói kerület sziguranca inspektora

(Kolozsvár, jan. 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári emlékezetes tüntetésekből kifolyólag, mint azt az Uj Kelet már megírta, a belügyminiszter Popovicu Valér kolozsvári rendőrprefektust elhelyezte Kolozsvárról. Popovicu rendőrprefektust először Bukarestbe rendelték szolgálatra, időközben azonban a kormány másképpen határozott. Illetékes helyről ugyanis arról értesültünk, hogy a belügyminiszter

Popovicu prefektust Nagyváradra helyezték át.

Az áthelyezés híre Bogdan Dumitru Stefan rendőrségi vezérfelügyelő, Kolozsvár delegált rendőrprefektusa is megerősítette. Popovicu prefektus végleges áthelyezésével újra aktuálisá vált a kolozsvári rendőrprefektusi hivatal betöltésének kérdése, ami annál sürgősebb, mert Bogdan Dumitru Stefan delegált prefektus csupán február elsejéig marad Kolozsváron. A belügyminiszter ugyanis a közelmúltban a sziguranca átszervezésének kapcsán a kerületi felügyelőségek számát a hadtestparancsnokságok számának megfelelően hétre emelte. A kerületi felügyelőségek székhelye és kerületi hatásköre teljesen egybeesik a hadtestparancsnokságokéval. Az egyik új kerületi felügyelőség élére, amelynek székhelye Brassóban lesz, a belügyminiszter Bogdan Dumitru Stefan nevezte ki, aki február elsején el is foglalja hivatalát.

Az így megüresedő kolozsvári prefektusi székre három komoly jelölt van. Az egyik Gritta Ovidiusz volt aradi rendőrprefektus, aki hír szerint már meg is kapta kinevezését. Gritta Ovidiusz, aki éveken keresztül volt Arad rendőrprefektusa, valamilyen hatásköri összeállításba került Popescu Haralamb sziguranca-főnökkel. Az incidens következtében Grittát beosztották a temesvári rendőrprefekturára. Gritta azonban sérelmesnek találta ezt az áthelyezést és intervenciójára a belügyminiszter ál-

lítólag Kolozsvár rendőrprefektusának nevezte ki.

Bogdan Dumitru viszont munkatársunknak kijelentette, hogy

Kolozsvár új rendőrprefektusa Catana Aurél nagyváradai rendőrprefektus lesz.

Ez a kombináció azért valószínűbb, mert Popovicu Nagyváradra való helyezésével Catana Aurél helyét foglalja el. Catana rendőrprefektus működésével illetékes körök a legteljesebb mértékben meg vannak elégedve, így valószínű, hogy neki szánták a kolozsvári prefektusi állást.

A kolozsvári rendőrprefektusi székre egy harmadik jelöltje is van, Filatti nagyszabeni rendőrprefektus. Filatti régi jelöltje már a kolozsvári prefektusi állásnak, így az ő kinevezésének is sok a valószínűsége. Az emlékezetes tüntetések után megindult vizsgálat során az ő neve került először kombinációba, meg van tehát a lehetőség rá, hogy ő lesz Kolozsvár rendőrprefektusa.

Az általános áthelyezések során a kolozsvári rendőrlégénység élére is új parancsnokot neveztek ki. Az új parancsnok, Rode Juan, aki eddig Marosvásárhelyen teljesített szolgálatot, ma már el is foglalta új hivatalát.

Terjed a sztrájk a Ruhr-vidéken

Berlin, jan. 15. Az általános sztrájk egyre terjed a Ruhr-vidéken. A sztrájkhatározatot már Bochumra is kiterjesztették. A fém munkások óriási tömegekben távolították magukat az üzemektől. A német fém munkásszövetség kerületi vezetőségének közlése szerint az essen és gel-senkircheni üzemvezetőségek határozata kommunista befolyásra jött létre. A munkások szerint, hogy ezzel élebelépett a hadiállapot s amíg fel nem függesztik, a német fém munkások szövetsége le sem til tárgyalni. Solingenben is teljes az általános munkabeszűntetés. Csak kisebb üzemekben folyik még a munka.

Németország ismét megkezdi a reparációs szállításokat

A szakértői bizottság megkezdte munkáját. Anglia meg akarja akadályozni a közvetlen tárgyalásokat? Strossmann is feltételekhez köti magát

(Páris, január 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A jóvátételi bizottság szakértői albizottsága megkezdte munkáját. Barthou üdvözölte a delegátusokat s reményét fejezte ki, hogy a bizottság munkája meghozza a kívánt eredményt. Hangsúlyozta, hogy a versaillesi békeszerződés képezi az összes munkák alapját. A bizottság tanulmányozni fogja a német költségvetés egyensúlyozását és a német valuta stabilizálását. E két feltétel a jóvátételi probléma megoldásának főkélléke. Természetesen a kérdés szükségessé teszi a német delegátusok meghallgatását is.

Barthou javaslatára a bizottság elnökevé Davos amerikai delegátust választotta, majd elhatározta, hogy

munkáját zárt üléseken fogja folytatni

és csak kommunikékat fognak adni a sajtó számára. A bizottság ma megtartotta második ülését is és elhatározta, hogy tagjai szombaton Berlinbe utaznak, ahol a vizsgálatot folytatni fogják.

Poincaré feltételei

Páris, január 15. Mértékadó francia körökben megállapítják, a belga-francia válaszcsoportok kiértesítésében a párisi német ügyvivő előtt tett kijelentésekből kétségtelenül megállapítható, hogy Franciaország komolyan akarja a németekkel való megértést. A külügyminisztérium politikai osztályának igazgatója Poincaré nevében félremagyarázhatatlanul értésre adta Hoesch német követségi tanácsosnak, hogy a memorandum tárgyalási problémák, de különösen a Németország és Franciaország között még függőben levő külső kérdések egész más képet kapnak, ha azokat a francia-német nép jövőbeli viszonyára kiható általános tárgyalás magasabb szempontjából tekintik. A német kormánynak megmutatták tehát

azt az utat, mely a külön kérdések kielégítő megoldásához vezet.

Németország, a francia kormány tegnapi kijelentése után, tisztában lesz azzal is, hogy viszont Franciaország nem engedi magát ilyen megoldásokra kényszeríteni, ha a német kormány nem hajlandó a franciák által említett tárgyalási nézőpontra helyelkedni.

Angol-francia versengés

Egyébként a Quai d'Orsay-n meg vannak győződve róla, hogy Anglia mindent megtesz majd a Németország és Franciaország közötti közvetlen tárgyalások megakadályozására. És hogy minden eddigi csatlós ellenére egyes befolyásos német körök még mindig azt remélik, hogy Angliának sikerülni fog Franciaországot a Londonban kívánt megoldás elfogadására kényszeríteni. A külügyminisztériumban azonban határozottan kijelentették, hogy ez a megoldás elfogadhatatlan és hogy a nagy függő kérdéseket nem lehet franciaellenesen szabályozni. Különben is Párisban kétségbevonják, hogy az a megoldás, melyre Anglia törekszik, valóban megfelel Németország érdekeinek.

Berlin, január 15. Strossmann külügyminiszter hivatalos lapja a „Zeit“ ma a francia-német

tárgyalásokhoz kommentárt fűz, amely valószínűleg a német külügyi hivatal inspirációjára készült. A lap ezeket írja:

A német kormány hajlandó hozzájárulni a reparációs kérdés megoldásába,

ami ugyiltszik Franciaországnak is szándéka. Ennek eredményeképpen a német dologi szolgáltatások, amelyek — ha csak lehetséges — Németország nyereségeiből lesznek előállítva, újra megindulhatnak. Eöelbül azonban Németországnak nemzetközi kölcsönre van szüksége. A nemzetközi kölcsönt viszont a német mezőgazdaságnak, nagyiparnak, a monopolióknak és a birodalmi vasutaknak kell garantálniuk. Mindennek az előfeltétele azonban az, hogy Németország és Franciaország becsületesen megértse egymást. Enélkül a megértés nélkül nemzetközi kölcsönt szerezni lehetetlen. A becsületes megértés alatt mi mindenekelött

Németország régi határainak visszaállítását,

ezen határokon belül pedig a német szuverenitás tiszteltbentartását értjük. Ha Franciaország becsületesen vállalja ezeket a feltételeket, úgy a kisebb pontokban könnyű lesz megegyezést létrehozni. Franciaországnak azonban tisztában kell lenni azzal, hogy a német teljesítmények csak a német szabadság elérésével történhetnek.

Anglia megvizsgálja a pfalzi eseményeket

London, február 15. Félhivatalos angol jelentés szerint a pfalzi szeptatista mozgalmat külső befolyás hozta létre és az a feltevés, hogy ez a mozgalom nyomban megszűnik, mihelyt a lakosság normális védelmet kapott a garázdálkodókkal szemben. A brit kormány, hogy közvetlen és pártatlan képet nyerjen a helyzetről, Clyve müncheni angol főkonzult Pfalzba küldte.

Irodalmi pör Budapesten

Pekár Gyula és Pogány József lelki rokonsága

(Budapest, jan. 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Pekár Gyula régalmazás című följelentést tett Felek Gyula dr., a „Világ“ felelős szerkesztője ellen, mert lapjában múlt év augusztus 3-án „Pekár ur“ címmel olyan cikket írt, amely — a följelentés szerint — valósága esetén alkalmas lenne arra, hogy őt közmegegyezésnek tegye ki. A cikknek különösen következő kitételeit inkriminálja:

„Pekár ur mai dikciója elárulta azt, hogy Pogány József és Pekár Gyula nem csupán az irodalom terén rokonlelkűek... Kemény kopnyójáról meg nem érte pattant le minden olvasmány... Kezskemétről különös hírek érkeztek arra nézve, hogy képviselőjelölt korában kikkel érintkezett Pekár ur, akkor még a magyar közoktatásiügyi minisztérium államtitkára, újabb szegényt hozta erre az állásra... Ez az ember nem vette észre, hogy Lenin-fiúkról joga és kötelessége mindenkinek úgy beszélni, mint beszélni, csak éppen Pekár ur szájából hangzanak különösen az ilyen szavak... Nem lehet a Petőfi Társaság elnöke, mert ez sacrilegium Petőfi Sándor emlékével szemben...“

A per tárgyalása most volt Sassták bíró tanácsa előtt. Felek Gyula kihallgatása során felajánlotta, hogy állításait bizonyítani fogja. Hivatkozott Zbona János és társai büntetésére, amelyben a bíróság ítéletileg kimondotta, hogy a vádlottakat gyilkosság miatt nem terheli a felelősség, mert a gyilkosságokat Héjjas Iván egyenes rendeletére követték el.

Nem sokkal ezután dr. Moldoványi Géza királyi ügyész egy büntető járásbírói tárgyaláson kijelentette, hogy Héjjas Iván lelkét ötvenhárom gyilkosság terheli. Felek védője, Rupert Rezső ezután arra nézve ajánlott fel bizonyítást, hogy Pekár „Danton“ című színdarabja és Pogány „Napoleon“ című színdarabja között rokonság van.

Ennek bizonyítására kéri szakértőként kihallgatni Herceg Ferencet, Szabó Dezsőt, Schöpflin Aladárt és Vojnovits Gézát. Kéri tanuképp kihallgatni Ambrus Zoltánt arra vonatkozólag, hogy a Nemzeti Színház azért volt képtelen a darabot a színház reputációjára és veszteségei dacára elfogadni, mert azt Pekár mint aktív államtitkár megvásárolta a Nemzeti Színházra.

Pekár Gyula és védője ellenazta a bizonyítás elrendelését. A bíróság csak részben adott helyt a valódiság bebizonyításának. Elrendelte a nemzetgyűlési napló beszerzését és Ambrus Zoltán kihallgatását arra vonatkozólag, hogy Pekár darabját

mint aktív államtitkár kényszerítette rá a Nemzeti Színházra és elrendelte a Nemzeti Színház dráma-bírálatbizottsága tagjainak kihallgatását. Nem rendelkezett el a bíróság Zbona és társai ügyére vonatkozó iratok beszerzését azzal az indoklással, hogy nem Héjjas Iván a főmagánvádló, tehát személye és tettei ebben az esetben közömbösek a bíróság számára. A bíróság ezután a tárgyalást elnapolta.

Ujra munkában a bánati rablóvezér

Nyolcvannégyezer lejt akart zsarolni egy lugosi líkőrgyárostól. Bánát egész rendőrsége hajszolja a haramiát

(Temesvár, január 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Bánát lakosságát már évek óta tartja rettegésben, Románia egyik legvakmerőbb rablóvezére: Mantu, a szökött katoná. Mantu még évekkkel ezelőtt megszökött ezredétől és szökött katonákból rablóbandát toborzott, amely állandóan sarcolja a Bánát gazdag falvait.

A rendőrség a csendőrséggel karöltve több ízben indított már hajszát a rablóvezér kézrekerítésére, de

Mantu eddig még egyetlenegyszer nem került kézre.

Mindannyiszor sikerült földőzi elől egérutat nyernie és újabb büntetést által hírdetnie tenni a nevét. Mantu egyik leggyakoribb fogása a névtelen levelekkel való operáció volt. Kiszemelt gazdag embereknek fenyegető névtelen leveleket küldött, amelyben halálos fenyegetések sulya alatt nagy összegeket követelt áldozataitól. Az áldozatok jórésze nem mert jelentést tenni a rendőrségnek és késszéggel tett eleget a rablóvezér követelésének. Mantu ilyenformán

milliókra rugó összegeket zsarolt össze,

amivel rajtekhelyére húzódott.

A hírdet rablóvezér már régen nem adott hírt magáról. Ugy látszik, hogy az összesarolt pénzből sokáig tellett uri életmódra és nem volt szüksége újabb pénzszerezési manőverekre.

Ma azután újra feltűnt Mantu legendás alakja. Ezúttal Lugoson tűnt fel régi szokásához híven fenyegető levél alakjában. Grünhut Géza, a Steiner és társai lugosi líkőrgyár igazgatója nyomas ma korrekt román nyelven a következő fenyegető levelet kapta:

Ha kedves az élete és nem kíván Muschong Jakabéhoz hasonló erőszakos halállal kimulni, aki nem szívzállhűdésben halt meg, úgy egyik alkalmozottjával jól elzárt borítékban helyeztesse 84.000 lejt a Muschong-féle családi kriptá egyik megjelölt köve alá.

Mantu, rablóvezér.

A fenyegető levél alapján a lugosi rendőrség újra nagy apparátussal látott hozzá Mantu kézrekerítésére és táviratilag hívta fel az összes bánati rendőrséget Mantu körözésére.

Zárt ajtók mögött tárgyalják az Ulain-puccot

Budapest, jan. 15. Döhmel bajor külügyi megbízott kihallgatását ma is zárt ülésen folytatják. Zahorszky rendőrtulajdoszó, aki Ulaint külföldi utjában feltartóztatta, elmondotta a bécsi gyorsvonaton történt ismeretes részleteket. Utána Pakots képviselő kihallgatása következett, aki vallomásának bizonyos részére zárt tárgyalást kért. Pakots folytatlagos vallomásában elmondja még azokat az ismert részleteket, amelyeket 6 annakidején Döhmeltől hallott. Tagadja, hogy Döhmel hamisította saját igazolására az iratokat. Döhmel sohase mondotta, hogy ő a vádlottakat akcióba viszi.

Ajánlati versenyhirdetmény

A felszámolás alatt levő „Kadima“ Nyomda és Kiadóvállalat R.-T.-nak Cluj, str. Baron L. Pop 10. sz. alatt úszemben levő, tökéletesen felszerelt modern nyomdáját eladás útján értékesíteni szándékosunk s e célból ezennel ajánlati versenyt hirdetünk.

A minden részletre kiterjedően megszövegezett, zárt írásbeli vételi ajánlatok legkésőbb 1924. március hó 15-éig titkárnokhoz, Lévy László urhoz (Cluj, str. Baron L. pop 10. sz.) nyújthatók be és az ezen időpontig beérkezett ajánlatok elfogadását vagy el nem fogadását illetően 1924. évi március 25-éig fogjuk nyilatkozatunkat az érdekeltek tudomására hozni, amely időpontig mindegyiküket az általa tett ajánlat kötelezi.

A beérkezett ajánlatok felett minden korlátozás nélkül, legjobb belátásunk szerint határozunk és esetleg a beérkezett ajánlattevőt vagy azoknak egy részét zártkörű szóbeli árlejtésre fogjuk meghívni.

A nyomda megtekintése és az általános eladási feltételekről való tájékozódás végett a fentnevezett társasági titkárnál a rendes üzleti órák alatt bármikor értekezhetni.

Cluj, 1924. évi január hó 10.

A „Kadima“ Nyomda és Kiadóvállalat R.-T. felszámoló bizottsága

Leszállított áruk!
HARISNYA, KEZTYŰ ÉS KÖTÖTTÁRU KÜLÖNLEGESSEGEK EREDETI GYÁRI ARBAN ÁRUSITTATNAK

BLATT

Leszállított áruk!

KÖTÖTT-SZÖVÖTT ÁRUHÁZA
CLUJ
KOLOZSVAR
FÖTÉR 13.
SZÁM ALATT

Állami tisztviselőknek külön engedély!

HIREK

— Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő

— Az Új Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Elfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei felévre 320 lei, egész évre 620 lei.

— Üzemeltetésében és kiadásában az „Új Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (Buenos Aires, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetői iroda vesz föl hirdetőket.

— Az újságírók követelésének teljesítésével ért véget az újságírósztrájk. Beszámolt az Új Kelet tegnap a kolozsvári „Ellenzék” és „Újság” munkatársainak sztrájkjáról. Ma hajnali négy óráig tartó tárgyalás után az Ellenzék r.-t. teljesítette munkatársainak összes követeléseit és így a sztrájk az újságírók követelésének teljesítésével véget ért. Az egyezmény értelmében a „Keleti Újság” szerkesztősége is felvette a munkát. Az „Ellenzék” ma délután már meg is jelent.

— **Cáfolják Anatole France betegségének híreit.** Párisi jelentés alapján az Új Kelet is megírta, hogy Anatole France-ot súlyos idegbetegség támadta meg. A hír, amely az egész világsajtót bejárta, oszlatlan részvételt keltett. Ma aztán távirat érkezett Párisból, amely megcáfolja Anatole France betegségéről terjesztett híreket. A távirat szerint az agg iró teljesen egészséges.

— **A bukaresti hitközség választása.** Bukarestből jelentik: Vasárnap tartották meg Bukarestben a zsidó hitközség elöljáróságának választásait. A hivatalos listát Berkovitz Ely és Eildermann ügyvéddel az élén újból megválasztották.

— **Meghalt a bukaresti kereskedelmi akadémia igazgatója.** Bukarestből jelentik: Cihoski, a bukaresti kereskedelmi akadémia igazgatója váratlanul meghalt Mehádian.

— **Négy év alatt kétezer üzlet bukott meg Budapesten.** Budapestről jelentik: A budapesti kereskedelmi és iparkamara évi jelentésében megállapítja, hogy 1919 óta kétezer üzlet szűnt meg, négyszázötvenegy szálloda és vendéglő, száznyolcvan kávéház, százhatven két, kétszáznyolcvanhat mészáros, huszonhat nyomdavidálya és hatszáz fehérműtisztító intézetből 25 maradt. Az üzemek megszüntetésének oka az, hogy az üzemek mentől gyorsabban akarják gyümölcösöztetni vállalkozásukat és tőkésüknek olyan téren, amelynek a konjunktúra legjobban kedvez. A budapesti kamara ez ügyben gyors orvoslást sürget.

— **A módosított kiviteli díjak.** A hadügyminisztérium legújabb körrendelete szerint a vámhivatalok a következő kiviteli díjakat szedhetik a jövőben. Rozsliszt vagononként 35.000 lei, vagyis 36 angol font, buza vagononként 25.000 lei, vagyis 28 angol font, könnnyű és nehéz benzín vagononként 8000 lei, vagyis 9 angol font és 4 shilling. Ebből konstátálható, hogy a buza- és rozsliszt kiviteli díjának megállapításánál ugyanazon elv érvényesült. A finomított lámpaolaj után 1 font és 12 shilling a kiviteli díj. Az angolfontban fizetendő díjak január hó 1-vel léptek életbe. A kereskedelmi vezérigazgatóság 235.000 kiló cserzett és lakkzott bőr kivitelére adott engedélyt. Az új vámrendszer következtében szabaddá lett árak között szerepel a nyírott juh- és kosbor is. A makaróni, vékony metélt, tarhonya és egyéb tésztaanyagok után vagononként 25.000 lei, illetve 28 angol font a vámdíj; ugyanez vonatkozik a két-szeresültre, mézeskalácsra, bisquitre. Dara- és daraliszttal 35.000 lei, illetve 36 angol font fizetendő. A galvánelemek és villamos zseblámpa elemek statisztikai díja vagononként 500 lei, vagyis 5 lej minden 100 kg. után. A kivitelre szabaddá tett tatárka (bricsa) díja vagononként 15.000 lei, vagyis 15 angol font és 16 shilling.

— **Plágiumvád Vajda Ernő ellen.** Párisból jelentik: A bécsi Vita-filmgyár nemrég új filmet dobott piacra, a „Potemkin-villa” című mozidrámat, amelynek szcenáriumát Vajda Ernő írta. A film körül plágium-áffer keletkezett. Hüllriegel Arnold ismert osztrák író beperelte a filmgyárat az aróli jogbitorlásért azon az alapon, hogy a film témája állítólag az ő „Blimini” című regényéből van merítve. Vajda Ernő a plágium-ügyben nyilatkozatot tett közszé, amelyben kijelenti, hogy filmjének alapötletét már évekkel ezelőtt felhasználta egy kisebb színdarabjában. A azonban forgó regényt sohasem olvasta. Önértetesen hivatkozik gáncsotlan írói múltjára és szívesen fejtegette be nyilatkozatát, hogy őrá a pernek, mert az nappal világosabban fogja bizonyítani, hogy a vád, ha nem rosszindulatú, akkor félreértésen alapul.

— **Cirill bolgár trónörökösjelölt visszautazott külföldre.** Szófiából jelentik: Cirill herceg, aki Boris királynál töltötte az ünnepeket, tegnap este újból külföldre utazott.

— **Zichy Géza, a félkezes zongoraművész meghalt.** Budapestről jelentik: Zichy Géza gróf, az ismert zeneszerző és világhírű félkezes zongoraművész, kedre virradó éjjel meghalt. Csodálatosan fejlett félkezes technikája és mélyen átértett poétikusan zengő előadómódja ifjabb éveiben kedvelté tették a világ valamennyi nagy koncertpódiumán.

— **Az elmúlt év bűnügyi statisztikája.** Az elmúlt év bűnügyi statisztikáját Mesesán Traján, a bűnügyi osztály főnöke most állította össze. A statisztikából kitűnik, hogy az elmúlt év március 15-től 215 egyént kísértek át különböző büncselekményért az ügyészség fogházába. A bűnösök legnagyobb része fiatalok voltak. Az ügyészségtől büntetését kitélvé kiszabadult 147. Vidékről 2500 esetben érkezett körözés Kolozsvárra. Gyilkosságok, öngyilkosság és baleset 51 áldozatot szedett. A statisztika alapján megállapítható, hogy az elmúlt év rendőri krónikája sokkal kedvezőbb mint az előtte való évé volt.

— **Várossá avatták Petrozsényt.** Petrozsényből jelentik: Tegnap impozáns ünnepségek keretében avatták várossá Petrozsényt. Az ünnepségen Tatarescu miniszter és az összes megyei notabilitások is résztvettek. Tatarescu miniszter pénteken érkezett meg Petrozsényba. Tegnap az Apollo-színház nagytermében díszgyűlés volt. Jakob főbíró üdvözölte a minisztert, megköszönve annak a város iránti jóakarátát, majd pedig Petrozsény fejlődésének processzusait ismertette. Szavaira Tatarescu válaszolt s beszédében a város minden lakosát egymás megbecsülésére kérte. Szólt a tisztviselőkhöz, akiknek becsületes munkájuktól az ország boldogulása függ s dícsőrelőleg emlékezett meg a kisebbségekről, akik kultúrájukkal és odaadó készségükkel vesznek részt közös hazájuk újraépítésében. Kért mindenkit, hogy minden erővel mindentajta gyűlölködést megvetve járuljanak hozzá Románia egyik legfontosabb iparvidékének fejlesztéséhez, hogy ezáltal is közelebb hozhassák azt a jövődőt, ahol az Emberiség és a Jog fog uralkodni. A nagy tetszéssel kísért beszéd után a gyűlés befejezést nyert.

— **Házasság.** Buchwald Béla és Nagy Margit házasságot kötöttek Temesváron.

— **Adler Nándor hangversenye.** Adler Nándor hegedűművész szombaton este tartotta meg hangversenyét a piaristák gimnáziuma dísztermében. A nagy termet a közönség teljesen megtöltötte. Adler Nándor egész estét betöltő műsorán Bach, Vieuxtemps, Wieniawski, Paganini szerepeltek olyan művekkel, melyekhez csak gondos studium után lehet nyulni. Adler Nándor biztos alapon nyugvó és kiegyenlített technikája, szép, meleg tónusa, erős hangkezdései olyan kvalitások, amelyek a legelső hegedűsök közé emelik. Interpretálása tiszta és tökéletes művészet, amely különösen Wieniawski és Bach klasszikus művében jutott kifejezésre. Adler Nándor mindent megtanult, amit megtanulhatott és játéklában nem is a technikai megoldások bravurjai voltak csodálatosak, hanem amit azon felül adott: mert annál többet adott. Adler Nándor művészi fejlődésében már olyan állomáshoz érkezett, ahonnan a tehetséges diadalmas útjára indulhat. Pongrácz Adám zongorakísérete külön megérdemli a dícséretet. A közönség meleg ünneplése és szíves nem akaró tapsa neki is szólt.

— **Hivatalos újví üdvözlések.** A román újví alkalmából a megyei prefektúrán a szokásos tisztelegések nem történhettek meg teljes egészükben, mert Muresan prefektus a Kolozsvárt időző Lepadatu kultuszminiszter társaságában látogatást tett Iván görögkeleti püspöknél és a kolozsvári belgyógyászati klinikán betegnek fekvő Suciú balászfalvi metropolitánál, akiknek részére Lepadatu miniszter a kormány magas kitüntetését nyújtotta át. A megyei prefektúrán mindazonáltal több hivatalos tisztelegés történt, így a külföldi konzulátusok képviselői a román újví alkalmából felkeresték a megyei prefekturát és tisztelegéstik jelölés leadták névjegyüket. A megyei tisztviselők egy része (hét-hét subprefektusnál tisztelegett, aki egyúttal nevenapját is ünnepelte. Utalea primár és a városi tisztviselők küldöttsége is tisztelegett Muresan prefektusnál és Petala tábornoknál, a városi tisztviselők pedig Utalea primárnál fejezték ki tiszteletüket a román újví alkalmából.

* Kirándulásnál nélkülözhetetlen a Diana sóborozás, innának legjobb ápolója. Ügyeljünk a Diana névre.

— **Az Orient-expressz vonat új díjszabása.** Aradról jelentik: Az Orient-expressz vonatok díja Aradról számítva elsőosztályú kocsiában a következő: Baselig 809.90 francia frank, Budapestig 202, Bécsig 422.90, Zürichig 759.40, Párisig pedig 921.05 frank. A podgyászdíj kitesztiz kgr-ig: Baselig 24.50, Budapestig 4, Bécsig 7.50, Zürichig 22.40 és Párisig 24.30 frankot. A podgyászdíj a nem francia vonalakra vonatkozik, francia vonalakon ez a díj tíz kilogrammonként 5.27 frank.

— **Hevesi Piroska zongoraművész hangversenye (modern est)** folyó hó 16-án az Unitárius Kollégium dísztermében. Jegyek még kaphatók Lepagenál és este a pénztárnál.

— **Újból árad a Szamos.** Alig múlt el az áradás veszedelme a kolozsvári Szamosárok melletti városrészekről, az újonnan beállott erős fagy következtében a csatorna medrében feltorlódtott jégtáblák újabb komplikációkkal fenyegetnek. A Szamosárok hídjá előtt összehalmozódott jégtömbök újra eltorlaszolták a medret, aminek következtében a vízállás 80 cm-t emelkedett. Az újabb áradás veszélye miatt aggodó lakosság a városi mérnöki hivataltól kért segítséget, amely a munkásoktagokat ki is küldötte, de egész napi megfeszített munkájuk egyelőre sikertelen maradt. A mérnöki hivatal elhatározta, hogy a csatorna rendbehozása érdekében a veszélyeztetett helyeken eltávolítják a hidburkolatot és robbantás útján teszik szabaddá a jégtáblától eldngult Szamosárok medrét.

— **Éjjel a Magyar-utcában.** Az elmúlt éjjel egy órakor Kovács Ferenc Magyar-utca 154 szám alatti lakos hazafelé igyekezett. Amikor hazakerkezett, öt mulató kedvű legény arra kérte, hogy boosássa be az udvarán levő korcsmába. Kovács a késői időre való hivatkozással nem engedte be őket udvarára. A részeg legények erre átmásztak a kerítésen, Kovács ajtaját betörték és behatoltak a lakásba. A lakásban Kovácsot ütélgelni kezdték. A lármára Kovács veje Tyukosy Károly, aki szintén az udvaron lakik, apósa segítségére sietett. A legények most Tyukosynak estek neki és az egyik biciklijával megszurta a fején. A súlyosan sebesült Tyukosyt a mentők résztesítették első segélyben. A legények ellen a második kerületi rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Halálba kergette a nyomor.** Ma délelőtt Lázár Péter 47 éves kőműves, hadirokkant, Árpád-úton levő lakásán felakasztotta magát. Rendőri bizottság szállt ki, amely megállapította, hogy Lázár Péter már többször akart öngyilkosságot elkövetni, de mindig megakadályozták tettében. Lázár Péter a háboruban elvesztette a hallását, szeméi is meggyengültek és így munkaképtelenné lett. Az utóbbi időben sok nélkülözésen ment át a családjával együtt. A nyomor kergette a halálba. Először beretvával akarta a torkát átvágni, de fia kicsavarta a beretvét a kezéből. Nehány perccel később a lakás mellett a fűskamrában találtak rá holtan. Levágták a kőtől és értesítették a mentőket, akik azonban már nem tudtak segíteni rajta.

— **Hajak hegedűművész fölépette.** A kolozsvári magyar színházban megtartandó vasárnapi monstrehangversenyen Haják marosvásárhelyi hegedűművész is föl fog lépni egy Mendelssohn-darabban. A hegedűművész zenekari kíséret mellett mutatja be játékát.

— **Pénzeslevélforgalom a külfölddel.** Ez év elején a postai egyezmény alapján megnyílt a pénzeslevélforgalom Románia, Jugoszlávia, Magyarország, Olaszország, Svájc, Csehszlovákia, Németország és Belgium között. A reformot jelentő intézkedésnek azonban csökkenti a fontosságát, hogy a küldendő összeg nagysága szűk határokat közé van szorítva. Így például Jugoszlávia valutájának külföldre való kiszivárgása ellen ugy intézkedik, hogy az országból nem szabad 500 dinárnál nagyobb összeget küldeni.

— **Rendőri hírek.** Tegnap este 7 órakor Selényi Marcell Esterházi-utca 4. szám alatti lakásán betörők jártak. A betörők az előszobából két értékes bundát vittek magukkal. A két száz-ezer lej. A rendőrség nyomoz. — Vládó János bejelentette a rendőrségen, hogy pénztárcáját, amelyben négyezeröttszáz lejen kívül benne volt katonai igazolványa és iparigazolványa, elvesztette. — Lován Stefan soffört, aki a Renner-börgyárnál van alkalmazva, gyors hajtásért háromezer lej pénzbüntetésre, Pálffy Máté autótulajdonost gyors hajtásért ezer lej, pénzbüntetésre, Kain József vegyeskereskedőt a vasárnapi munkaszünet megszegésért háromszáz lej pénzbüntetésre, Szabó Tibort közegészségi kihágásért ötszáz lejre, Mánd Samu kereskedőt, amiért a Széchenyi-téren engedély nélkül a Ternavivoda ajtóit lát rakott le, ezer lej pénzbüntetésre ítélték.

* Ha gusztál-övszert vásárolunk, ne fogadjunk el más, csak „OLM”-t.

KÖZGAZDASÁG

Egy nagy szatmári cég fizetéseképtelensége. A piacon már hónapok óta érezhető válságos hangulat most fájdalmas valóságá sűrűsödik. A pénzügy és a bankok drága kamata, a közlekedés nehézsége és mindazok a mizériák, amelyek miatt a gazdasági fejlődés nem tud lendületet venni, ezen a télen már katasztrófálisan éreztette hatását. Nagy vállalkozások összeomlás előtt állanak és kereskedők körében biztosra veszik, hogy a napokban két, eddig nagy hitelt élvezett kolozsvári cég fogja fizetéseképtelenségét bejelenteni. Az Elian-cég után most a Hitelező Védőegyletnek huszonöt százalékos alapon kiegyezést ajánl a szatmári Lindentfeld Testvérek gyarmatárucég. Négyezszázhatvan lejt áru és laktári aktívával szemben nyolcszáznyolcvanezer lejt passzívja van a cégnek. A Hitelező Védőegylet a betervezett iratok alapján szonnal megkezdi a tárgyalásokat.

A mai valutapiac

A francia frank zuhanása tartós. Tegnap 25:50-en állott, ma 25:15-ön. A nyugati valuták közül a dollár emelkedett feltűnő tempóban. Párisban a lejt 10:95-tel jegyezték, ami azonban nem felel meg a francia frank árfolyamának. A devizában elég élénk forgalom mellett szilárdulás észlelhető. A mai árak a következők: osztrák korona 342-345, belső magyar korona 170-175, cseh korona 595-600, francia frank 9:10-9:15, svájci frank 35:40-36:00, dollár 208-209, font sterling 885-890, olasz lira 9:20-9:25, dinár 2:50-2:55.

Valutapiac január 15-én:

Bukarest. Devizák: Páris 910, London 885, Newyork 208, Róma 895, Zürich 36:80, Prága 600, Bécs 29:25, Budapest 100, Varsó 30.

Bukarest. Valuták: Napoleon 780, márká ---, leva 125, török lira 100, font sterling 870, francia frank 10:00, svájci frank 35:50, olasz lira 880, drachma 400, dinár 220, dollár 202, leungyel márká 25, osztr. korona 29, magyar korona 60, cseh korona 575.

Zürich. Nyitás-Zárlat: Newyork 573:5-578:5, London 2451-2459, Páris 25:15-25:80, Milano 2540-2560, Prága 16:82:5-16:80:5, Budapest 205-205, Belgrád 655-655, Bukarest 289-290, Varsó ---, Bécs 81:25-81:25, Berlin 132:5-132:5.

Készbőr és talpkivitel. Bukarestből jelentük: A készbőr és talp kivitele ügyében a napokban értekezlet volt a kereskedelemügyi minisztériumban. A bőr- és talpkészítők képviselői az értekezleten kötelezték magukat arra, hogy a katonaság részére szállítják a szükséges mennyiséget. Közülük szemben követelték a cikkek kivitelének engedélyezését. Chicó kereskedelemügyi vezérigazgató, ki az értekezleten a kormányt képviselte, kijelentette, hogy a kormány intenciója a kivitel mindenképpen előmozdítani, de csak vámlátéssel, mert így akarja a belső szükségletet fedezni és az árak emelkedését megakadályozni.

A fatermelő Erdély siralomvölgye. Ezen a címen a „Lemnul” legújabb számában figyelmet érdemlő cikk jelent meg. A cikk megírja, hogy a fatermelő Erdély munkája a mai állapotok között mennyire meg van bénítva. A kiszállítások következtében sok esetben szerzett jogokat kábel taposták, az erdőgazgatóságok vágási engedélyeket betiltott, az új rendeletek kaoszában pedig olyan bizonytalanság uralkodik, amely miatt lehetetlen megfelelő üzemetvet kidolgozni, erdővadászásokra pedig épenséggel gondolni sem lehet. A pénzügyről szólva, legfőbb sérelem, hogy az állam a bonok beváltását csak a legtrikább esetekben eszközli. Az üzemek állandó hitelre szorulnak, pénzt azonban csak útsorakamatra és rövid lejáratra kapnak, a Banca Nationala nem segíti a vállalatokat, az újban alapított ipari hitelintézet pedig elzárkózik a faüzemek hitelnyújtása elől. A szállítás mizériáiról többek között így ír: „E tekintetben a helyzet egyszerűen katasztrófális. A kormány vasuti politikájával, a vasuti közegok hanyagságukkal szinte lehetetlenné teszik a kitermelt részek forgalombahozatalát, a vevőhöz való elszállítását s ezzel megakadályozzák azt, hogy a termelő pénzhez jusson, ami nélkül pedig üzemét nem folytathatja. A vagonhiányról elég sokat sűrnek az emberek: Jellemző, hogy a múlt év novemberében még 2000 vagon sem volt elszállítva abból a 20000 vagon tűzifából amelynek Bukarest részére termelői áron alul való szállítására köte-

lezte a kormány a termelőket Keserű gunnyal mondta egyik termelő, akinek Csehszlovákiában is van üzeme, hogy ott a vagonszerzést nem kell kalkulációba venni, mert a kocsi gördüléséhez semmi más nem szükséges, mint a kerekeknek olajjal való kenése s ott a vasutigazgatóság minden levelére postafordultával válaszol s nem kell fizetett közbenjárókkal kieszaközölni a kedvező elintézt. Ujabbtan a közbeeső igazítási munkák címén számítanak fel díjakat sokszor nagyobb összegben, mint amibe az egész berakás került. Pedig ha igazítás szükséges, ennek oka nyilván a helytelen berakás, vagy vigyázatlan tolatás, tehát ezért a vasut felelős.”

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

B. Dávid, Szászmedgyes. 1. Egészen biztos, hogy egyszer már válaszoltunk önnek, mert mi csak szokra a levelekre nem felelünk, amely ket nem kapunk meg. Néha a nagy anyagtorlódás miatt csak kéave tudunk válaszolni, mert sokszor olyan kérdésekkel halmoznak el bennünket, melyek napokig tartó utánjárást igényelnek. 2. Azt, hogy a Palesztinába való kivándorláshoz milyen okmányokra van szükség, megtudhatja az Erdélyrészi Palesztinahivataltól (Cluj, Calea Regele Ferdinand 48). 3. A katonai kötelezettség teljesítése eltt az állampolgárságról lemondani csakis kivándorlás esetén lehet. Ezt a kérdést egyébként teljesen rendezni fogja az állampolgárságról szóló törvény, mely rövidesen a parlament elé kerül.

M. T. Naszód. Ha önök ki tudnak egyezni a Földhitelintézettel, mely aztán elismerje, hogy a kérdéses birtokon levő huszezer korona teher úgy rendezve van, akkor az új vevő köteles a vételárból visszatartott huszonöt ezer lejt visszaadni, ha a szerződésben s nem vállalta ezt a tételt. Amennyiben pedig az új tulajdonos mégis vonakodna a pénz visszafizetni, a bank elismervénye alapján bíróság elé viheti az ügyet, mely ítéletben fogja öt erre végrehajtás terhe alatt kötelezni. Eláruljuk azonban, hogy valorizációs alapon a huszezer korona ellenében többet kell fizetni huszonöt ezer lejnél.

L. R. Székelyvárhegy. Ha annakidején, mikor azt elrendelték, bejelentette a budapesti banknál elhelyezett betéteket, akkor valószínűleg a békeszerződésben előírt 1:1 arányban fogják visszafizetni. Az ilyen külföldi követelésekről nemzetközi döntőbírótság fog határozni. De ha a bejelentést elmulasztotta, bírói uton kell megállapítania azt a kulcsot, mely szerint az 1918 januárjában elhelyezett betéteket vissza kell fizetni. Ez esetben valószínűnek tartjuk, hogy a bíróság valorizációs alapon fog helyzkedni, vagyis arra kötelezi majd a bankot, hogy a korona akkori értékének megfelelő összeget fizessen önnek.

Sch. Ernő Bánffyhungad. Az amerikai cionista szervezet központi irodájának címe: Zionist Organisation of U. S. A., 55. Fifth Avenue, Newyork, N. Y.

M. L., Segesvár. Stramer jiddis szintársulata jelenleg Eperjesen játszik.

F. Lázár, Buziás. 1. A kért kedvezményt kiadóhivatalunk megadja. 2. Mi azt tanácsoljuk, ne adja fiát kereskedőnek, mert ipari pályán sokkal jobban érvényesülhet. Különben is kár volna azért az évert, amit az órásszakmában már eltöltött. 3. A belügyminiszter tartózkodási engedélye abban az arányban újul meg, amilyenben a magyar konzulátus meghosszabbítja az utlevélét. Egy évnél hosszabb időre a konzulátus nem hosszabbíthatja meg az utlevélét egyszerre, hanem amikor a mostani meghosszabbítás lejár, újíttassa meg. Ha ezt a konzulátus valamilyen okból megtagadná, a belügyminiszter tartózkodási engedélye csak elvi értékű s önt kényezíthetik Románia területének elhagyására. De ha az utlevélét meghosszabbítja a konzulátus, semilyen sziguranca nem utasíthatja s nem is utasítja ki az országból.

Házassulandók figyelmébe

Saját érdekében győződjön meg, hogy butorait mégis csak

Fischer Albert és Társa

cégnél szeresheti be a legolcsóbban. Figyelni a címre!

Gyári lerakat Cluj, Calea Regele Ferdinand 61. sz. Telefon 5-79 Gyártótelep: Ghorla

SPORT

A magyarok bojkottálni akarják Spanyolországot. Budapestről jelentik: A spanyol turán volt MTK hazaérkezett. A pályaudvaron nagy tömeg fogadta a magyar bajnokcsapatot, melynek kísérei nagyon elítélően beszéltek a csapat spanyolországi fogadtatásáról. Sem Barcelonában, sem San Sebastianban senki sem törődött a vendégekkel s játék alatt egy a spanyol játékosok, mint a közönség többször inzultálta a magyar futballistákat. Emiatt az MTK és UTE vezetőségei elhatározták, a kellemetlen tapasztalatok alapján kérni fogják a Magyar Labdarúgó Szövetséget, hogy Spanyolországot helyezze bojkott alá. (A magyar bajnokcsapat barátságosan fogadtatásának a hátterét látszik megvilágítani a cseh Lapokban többször megjelent hír, hogy San Sebastianban az MTK meglátogatta Zita exkirálynét. Erről a pozsonyi „B. Z. am Abend” a következőket írja: „A magyar bajnokcsapat az idén is járt Spanyolországban és mint tavaly, most is meglátogatta Zita excsászármőt és családját. December harmadikán délelőtt félizenkettőkor az egész expedíció Lequietóba autózott, ahol az excsászárné és Ottó audiencián fogadták a budapesti bajnokcsapat embereit. Brüll elnök átadta a magyar mágnások és az MTK ajándékát a királynénak, aki minden egyes játékosal elbeszélgetett és végül annak az óhajnak adott kifejezést, hogy szeretné látni a futballisták játékát. Ebből után tehát alkalmas helyet kerestek ki a tengerparton s azt játéktérre alakították át. Félháromkor kilenc-kilenc emberrel felállott az MTK és kétszer tizenötperces mérkőzést játszottak. Közben a falu lakossága is kíváncsult s így a meccset mintegy ötszáz főnyi közönség nézte végig. Az összes jelenlevők nagy figyelemmel kísérték a játékot, de különösen Kropa-csek munkáját kísérte nagy tetzés, aki mégse tudta csapatának vereségét megakadályozni. Mindegyik játékos Ottó főherceg arckéjét kapta emlékébe, aki az exkirálynéval együtt sok szerencsét és sikert kívánt a csapatnak.”)

A bécsi Hakoah két szenzációs győzelme Palesztinában. Diadalmas egyiptomi szereplése után Tel-Avivban vívta meg a kintnő bécsi zsidó csapat első palesztinai mérkőzését. Ellenfele az ottani egyiptomi csapat volt, mely 5:1 arányban vereséget szenvedett a Hakoahtól. Még nagyobb jelentőségű az a győzelem, melyet Jeruzsálemben arattak a bécsiek a palesztinai angol válogatott ellen. Csütörtökön délután mérte össze erejét a Hakoah a jeruzsálemi angol válogatott csapattal s a szép küzdelemből 3:0 arányban győztesen került ki. A gólokat Katz, Schwartz és Guttman rúgták. A bíró nagyon gyenge volt. A mérkőzésen, mely óriási tömeg előtt zajlott le, Herbert Samuel kormányzó is jelen volt. A győztes a bécsieket lelkes ünneplésben részesítették.

Ausztria-Olaszország. Az érdekesnek igazkező nemzetközi mérkőzést január huszadikán fogják lejátszani. A két ország válogatottjainak találkozóhelye Génua lesz.

Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi-

nál festett és tisztított ruháját. Cluj, gyár Strada Bariffu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kosuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

Első Erdélyrészi Ekszerárugyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 12. szám

Telefon interurban 2-13 * Sürgöny: Juvare, Cluj

Ekszerárugyártás, nagykereskedés

Fogószati arany és ferraizó * Arany, ezüst és platinahevértés

Kienle és Schwarzwaldi órákban, valamint kincszeti tárgyakban nagy lerakat.

Csak viszontelárúsítókna!

Vágott és vágatlan tűzifát

vagon, 61- és mártatéktelekben, ügyzintén

meszet, cementet és gipszet

legolcsóbban szállít a

Calcit Művek R.-T. Cluj

Str. Dragafta (v. Fellegvár-ut) 9. Telefon interurban 11-04

Egy m³ oltott mész 400 lej.

Rothmann Márton szabókellékek és Cluj, str. Matia (v. Matyas kir.-utca) 2. sz. rövidáru raktár. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidéki megrendeléseket postán iszik.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Szerda: Carmen.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Szerda: Csodaszarvas.

Osztórtók: A Lubinszky-együttes vendégjátéka.

Péntek: Nincs előadás.

Szombat d. u. 3/4 3 órákor: A Lubinszky-együttes vendégjátéka.

Délután 5 órákor: Tanító ur és Parasztebecstlet.

Este 8 órákor: Gyurkovics lányok.

Vasárnap délelőtt fél 11 órákor: A kolozsvári magyar zenekonzervatórium zenekari hangversenye.

D. u. 3/4 3 órákor: A Lubinszky-együttes utolsó fellépése.

D. u. 5 órákor: Lumpaciusz Vagabundus és a három jómádár.

Este 8 órákor: A Bajadér.

Hétfő: Bucsukeringő.

MOZGÓK MŰSORA

Szerda, január 16.

Select-Mozgó: Figyelem! Esemény! A rejtelmek háza III. rész. Jules Mary csodás művének folytatása. A III. rész 6 óriási felvonás. Főszerepben Ivan Mosjoukine. Páris filmfőmőnője.

Uránia-Mozgó: A rejtelmek háza II. rész. Nagyszabású társadalmi dráma 4 részben. Főszerepben Ivan Mosjoukine. Páratlan művészeti esemény.

Apollo-Mozgó: A bronzember. Rendkívül érdekes amerikai dráma 6 felvonásban. Főszerepben Margareta Clayton. Pompás cowboy film az amerikai prairiek viágából.

DURA

temesvári elemgyár összes gyártmányai állandóan raktáron gyári áron

VADÁSZ & COMP.

MŰSZAKI VÁLLALAT

Str. Tudor Vladimirescu (Mikes Kelemen-u.) 11
Telefon 3-84

Modern fürdőszoba, mosdó, klozet és egyéb vízvezetési berendezések

Villamos vasalók, főzőedények, égők és mindennemű elektrotechnikai cikkek

Szerelések és javítások eszközlése garancia mellett

Selyemernyők és drótfarmák állandó nagy raktára

Modernül berendezett javítóhely

Üzlet:

Str. Universitatii (v. Egyetem-utca) 2. szám
Telefon 2-14

Valutát és Devizát

a legolcsóbban ad, a legmagasabb áron vesz a
Kereskedelmi Hitelintézet
Kolozsvár, Főtér 20. Telefon 40 és 229

Havre—New-York

Gyorspostajaratok

Kanada—Kuba—Mexikó—New-Orleans
Haiti—Antillák—Északafrika felé

Felvilágosításokat nyújt:

SOC. „SARNIA“

Pasagiul Comedia
BUCURESTI

és „RECLAMA“ CLUJ

Rador 902

Pályázati hirdetmény

A szatmári statusquo ante izr. hitközségnél a főkantórmetszői állás betöltendő. Pályázóktól megkívánatik, hogy elsőrendű jóhangu, zeneileg is képzett kántorok legyenek és שׁוֹרֵב וְקוֹרֵא וּמוֹהֵל szigorúan konzervatív rabbiktól eredő képesítéssel birjanak. Fizetés: Szabad lakás, fél שׁוֹרֵב, 4 öl tűzifa s az itt szokásos mellékjövödelmen kívül megegyezés szerint. Az életkort, családi körülményeket feltüntetendő, מִסְמָרֵךְ másolatokkal és működési bizonyítvánnyal felszerelt kérvények Princes Ármín hitk. elnök címére küldendők. A próbaelöadásra meghívottaknak a vasuti költség megtérítettetik.

Satu-Mare, 1924 január 11.

Az előjáróság

Három új szó:

KALLA
halkonszervek
a legjobbak!

Gyártja a „Kalla“
halkonszervegyár
Timisoara

Kaphatók minden fűszer- és csemegekereskedésben

Telefon-sz. 81. **LÁDAGYÁR** Flórközlet Egeres

Mindennemű ládákat és fadóbozokat összeszerelnek és szét szedeti részekben megrendelésre azonnal készíti és szállítja a legolcsóbb napi áron

Sajovics és Lebovits fakeskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernausi (volt Kajantol-ut) 1 szám

Izrael & Co. szőrmeárúháza Cluj

Calea Victoriei (v. Kossuth Lajos-utca) 2. szám alatt

Mindenféle szőrme-
ből nagy választék
mélyen leszállított
árakkal

Vadbőröket min-
den mennyiségben
veszünk

Holländer Miksa Temesvár, IV., I. C. Brătianu 4/a

Telefonszám 11-59

Bohn zsombolyai cserépgyárak kizárólagos képviselője

Bármely mennyiséget szállít!

Kérjen mintát és árajánlatot!

Sándor Agoston Utoda

cégnél békebeli női és férfi
bőrkeztük újra kaphatók

Férfidivatkülönlegességek I Férfi fehérneműeket
mérték után vállalunk

Férfi francia „French“-ing 270 lej, valódi Pichler-kalap 300 lej

Rador

2-700 literes szeszes vashordók eladóak

Hitter és Breier Oradea-Mare, Strada Gilányi 8.

APRÓHIRDETÉSEK

Butor! Legolcsóbb bevásárlási forrás. **Klein Zsák, Unió-u. 21. 1581**

Bel- és külföldi fuvarleveleket díjmentesen felülvizsgál és fuvardíjtöbbletet a legrövidebb időn belül folyósít **Recompens** nemzetközi fuvarlevél felülvizsgáló intézet **Timişoara, Helvét-u. 8. 1648**

Olesó tüzifa!

Prima száraz hasábfát 6l- és vagontételben legolcsóbban házhoz szállít **Richter Salamon** volt Széchenyi-tér 37.

Divatárusnő (modestin) leány vagy assz. ny. önláló, jó munkaező, városi gyakorlattal kerestetik. Az illető teljes ellátáson kívül megegyezés szerinti fizetést kap, családtagnak tekintetik és kellemes otthon található. Ajánlatok a kiadóhivatalba „Salon de mode” jellegre küldendők. 6685

Szakképzett, komoly vaskereskedő, aki lehetőleg románul is tud és nagyobb üzletben hosszabb ideig, vezetőállásban önállóan ténykedett és úgy a detailt mint az engroszt tökéletesen érti, mielőbbi belépésre kerestetik. Kimerítő ajánlatok bizonyítvány másolatokkal és fényképpel a Vaskereskedelmi r.-t.-hoz **Satmar** intézendők. 6709

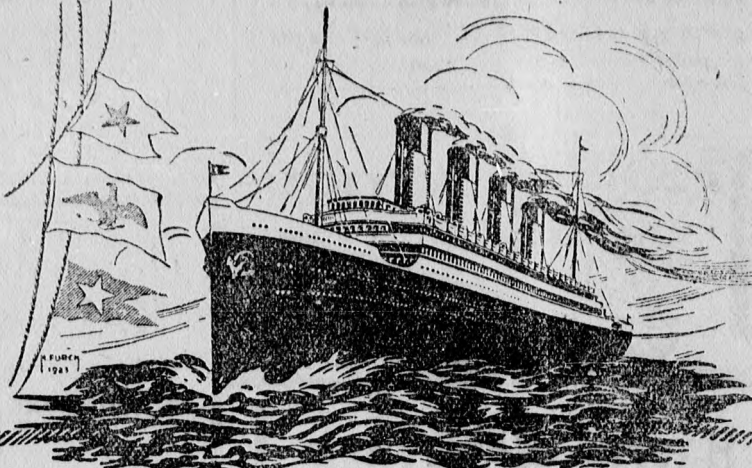
Eladók: 3 lóerős elektromotor, új kerékpár, fűtőtűnynek való finom sőtéték szövet teljes hozzávalóval. **Cluj, Str. Pata 114. szám.**

A legolcsóbb zsidó ifjusági könyvek: **Bath Hillel: In Bene Berack, Buber: Drei Legenden, Steinberg: Der Soldat des Zaren, Auerbach: Joab, Glaser: Gibborim.** Az öt kötet ára 60 lei és portó. A zsidó ifjuság nemcsak a zsidó ifjusági irodalmat ismeri meg, a német nyelvben is gyakorolja magát. **Uj Kelet** könyvosztálya.

Szilszkinprém (gallérok és széles csikok) olcsón eladó. Érdeklődők forduljanak a kiadóhivatalba.

Keresek azonnali belépésre 3 gyermek mellé németül jól tudó, lehetőleg izraelita vallású nevelőnt. Jelentkezni lehet **Friedman Sándor** urnál, **Cluj, Helios-terakat, Piata Unirei 7. Pényes László, Targu-Muras. 6705**

Kolozsvárott az Ötvös-utca 19. sz. alatti ház szabad kézből eladó. Feltehetően **Dr. Kőleze Károly** brassói (Kapu-u. 60. sz.) ügyvédi irodájában megtehető, aki levélbeli kérdésekre azonnal válaszol. 6704

KÖZVETLEN ÚTVONALAK
BUKAREST - TEMEŞVÁR - NAGYVÁRAD ÉS HALMITÓL.

Hamburg-Bréma - Antwerpen-Cherbourg-on **Amerika-Kanada - Argentína-Braziliába**

HETENKINT 3-SZORI HAJÓINDULÁSSAL **AMERIKA-ÉS KANADÁBA**
GYORS, KÉNYELMES ÉS BIZTOS. A 2 ÉS 3 OSZTÁLY BERENDEZÉSE 2-4 VAGY 6 SZEMÉLYES, KÜLÖN KABINJAIVAL FELÜLMULHATATLAN. ELSŐRENDŰ NÉMET KONYHA ÉS KISZOLGÁLÁS. PROSPECTUST ÉS HAJÓMENETRENDÉT INGYEN ÉS BERMENTVE KÜLD

N. BRÜCK & CO

BUKAREST / TRADA / ARINDAR N. 12 * TIMIŞOARA / JOSEF / TADI / STR. C. BRATIANU / HERRENGA / 7 / E. MEŞ

ROMANIA LEGNAGYOBB HAJÓUGYVÉRSÉGE
DIJTALAN FELVILÁGOSÍTÁS ÚTLEVÉL-ÉS VIZUMÜGYEKBE. LEVELEZÉS MINDEN NYELVEN - IRJATOK AZONNAL!

ROSENZWEIG ANTAL

BUCHHANDLUNG
CLUJ, P. MIHAI VITEAZUL 37-38.

סדרים, מחזורים, נוסח ספר ואשכנזי אלע נרעסען אין זאקס און איינפאכע בונדען, שול סדרים אויך איבערזעצט. חמושים מיט פערשערענע פרושים און איבערזעצונגען חמושים און תנ"ך טעקסט. סליחות תחנון, צאנז וראניא, מענה לשון תהלים, מעבר יעקב, שיעי ציון, לקטו צבי ברכת המון, תנאים כתבות, שמחה ליליות, שים קנדעך נטרות, לומרשע ספרים, ק' עין יעקב, מדרוש משניות, חק משניות נר נשמה, הדרות נשמות, מעשה בכולך, נעשיטען, ברוך שטעלעך, קנות הגדות, מלות, דרוש ספרים, ספר צדיקים בלהק וע"ש. ספר תורות חלום שטיינר'ן, שופרות נארטל יארמליקים, קאפלך תפלין, רצונות פשוטות, מוונות, בתיא הילונן פיר מוונות, ציצית צמר ומשי, מלותים גדולים וקטנים צמר ומשי. עטרות גאלד און זילבער בארטען.

"SIRPINOL"

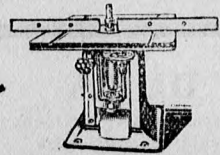
legjobb szer a légzőszervek megbetegedései ellen. Ugyint: Tüdő-és hörghurut, köhögés, számkököcs és tuberkulózis ellen. Mindenki kérje házi orvostát, hogy "Sirpinol"-t rendeljen!

Kapható minden gyógyszerertárban

Készíti: Mera Viktor „Fehér Kereszt” gyógyszer-tára Reghinul-Sásesc

Raktárról szállítjuk azonnal

Framag-Gaggenau gyártmányú következő famegmunkálógépeket

- Gatter 30 coil
- Háromoldalu gyalugépek
- Egyengető gyalugéptengely
- Hosszlyukfűrőgépek, köszőrűgépek
- Szallagfűrész 700, 800 és 900 mm
- Egyengető gyalugép 400, 500 mm
- Egytetemes szallagfűrész
- Vastagság gyalugépek
- Gömbgyalugép
- Marógépek

Technica Rt.

Târgul-Mures
Sürgöncim: Technica * Telefonsz. 336

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

"LEBEDA"

Első romániai ágynemű-, toll-, gyapju- és gyapot-stb. feldolgozóvállalat rt.

Gyártunk:

paplant,
matracot,
párnát és
mindennemű
ágyneműt.

Telefon 596

Veszünk és eladunk:

lőszört,
disznószört,
kecskeszört,
gyapjut,
tollat,
africés
Seegrast.

Villamos tollfosztógépünkön tollfosztást, mosást, porzást és tisztítást vállalunk.

Vállalunk:

kórházi,
közintézeti,
szállodai
felszerelések
szállítását.

Telefon 515

Gyár: Strada Jaşilor (volt Nagyszamos-utca) 14.
Városi detailüzlet: Calea Victoriei (v. Kossuth L.-u.) 10.

Időt és pénzt takarít meg, ha

Autógummit vesz **Emil Blagánal**
Cluj, Piata Stefan cel Mare No. 3. Telefon 2-70.

Kívánatra árjegyzékkel és leírással szolgál!

Raglánok,

öltönyök, gyermekruhák megérkeztek

M. Neumann

céghez Cluj,
Piata Unirei 14.

Telefon 481.